

2015 OCAK AYI ENFLASYON RAPORU

HAZIRLAYAN

03.02.2015

Yrd. Doç. Dr. Sema ULUTÜRK AKMAN - İstatistik Araştırma Merkezi

Araş. Gör. Hakan BEKTAŞ – İktisat Fakültesi Ekonometri Bölümü

RAPOR

Ocak ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) beklentilerin üstünde gerçekleşti.

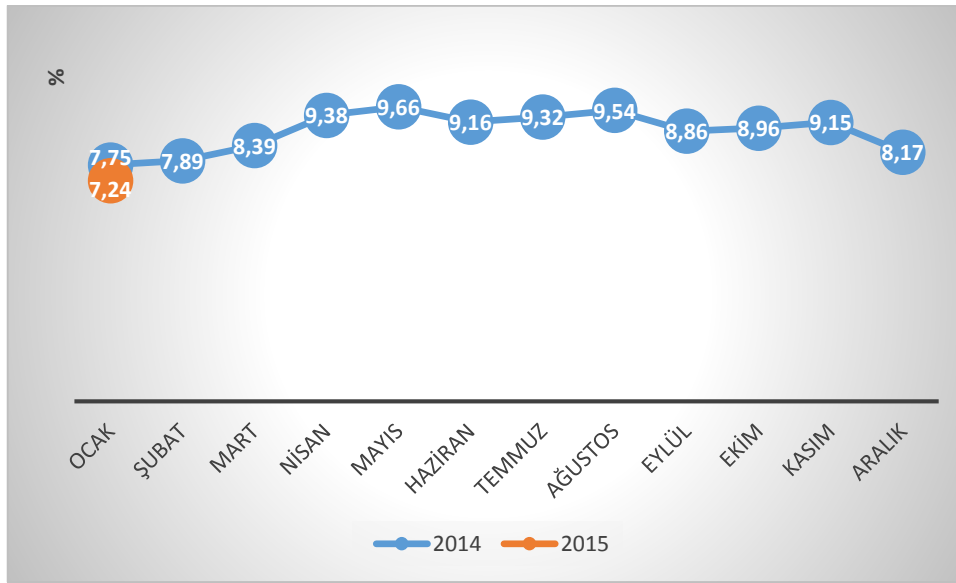
Ocak ayında TÜFE bir önceki aya göre %1.10 artış kaydetmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB) Beklenti Anketi'ne göre katılımcılar, TÜFE'nin Ocak ayında %0.72 oranında artış göstermesini beklemekteydi. Anadolu Ajansı (AA) Finans Enflasyon Beklenti Anketi'ne göre ise TÜFE'nin %0.73 artış kaydetmesi beklenmekteydi. Ocak ayında beklentilerin üstünde gerçekleşen TÜFE'deki yıllık değişim ise %7.24 olmuştur.

TÜFE'deki yıllık değişim incelendiğinde son 20 ayın en düşük seviyesinin gerçekleştiği gözlenmektedir. TCMB, bu durumu uygulanmakta olan temkinli para ve likidite politikalarının enflasyon göstergelerinde meydana getirdiği iyileşme olarak ifade etmektedir. Uluslararası piyasalar incelendiğinde petrol fiyatlarında yaşanan düşüşün Türkiye ekonomisine olumlu yönde yansıdığı görülmektedir. Şüphesiz ki bu gelişme, ülkenin cari açığını azaltmakta ve enflasyonu aşağı çekmektedir. Yaşanan bu olumlu gelişmeler neticesinde, Ocak ayı enflasyonunun bir önceki aya göre %0.7 oranında yükseleceği beklenmekteydi. Ayrıca TCMB, yıllık enflasyondaki düşüşün %1 olması durumunda 4 Şubat 2015 tarihinde Para Politikası Kurulu'nun faiz indirimi amacıyla olağanüstü toplanacağını kamuoyu ile paylaşmıştı. Ancak Ocak ayı enflasyonu beklentilerin üstünde gerçekleşti. TÜFE'deki yıllık değişim Aralık 2014'te %8.17 iken Ocak 2015'te %7.24 olarak gerçekleşmiş olup TCMB'nin hedefinden 0.07 puanlık bir sapma olduğundan faiz indirimine gidilememiştir.

Bu dönemde Yurt İçi ÜFE (Yİ-ÜFE) bir önceki aya göre %0.33 artarken yıllık bazdaki artış %3.28 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1. Ocak Ayı için TÜFE ve Yİ-ÜFE değişimleri

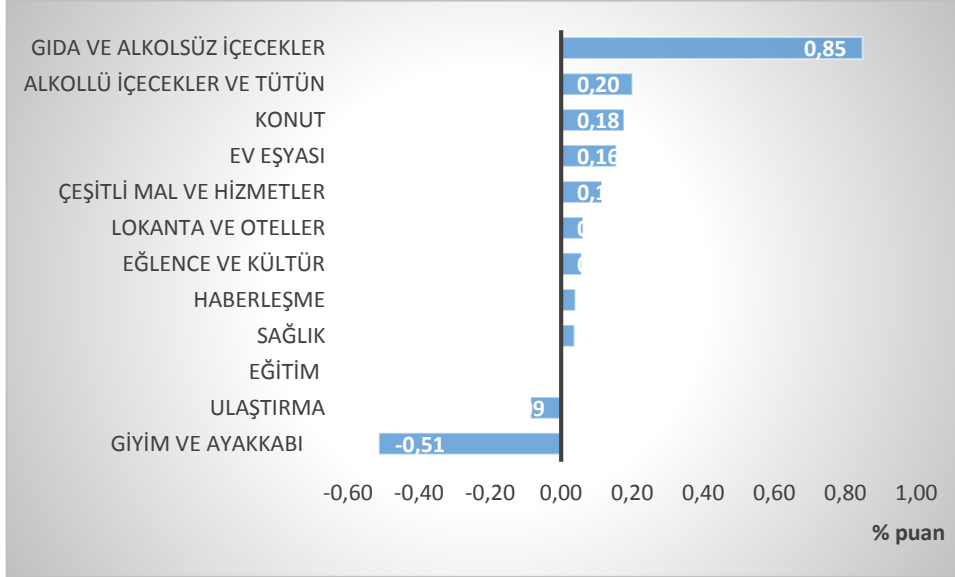
Değişim (%)	TÜFE		Yİ-ÜFE	
	2014	2015	2014	2015
Aylık	1.98	1.10	3.32	0.33
Yıllık	7.75	7.24	10.72	3.28

Grafik 1. 2014 ve 2015 Yılları TÜFE Seyri

Grafik 1’de TÜFE’nin seyri yer almaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)’nun açıkladığı verilere göre yıllık tüketici enflasyonu Aralık ayında gerçekleşen %8.17 seviyesinden %7.24’e gerilemiştir. Söz konusu değer, son yirmi ayın en düşük seviyesidir.

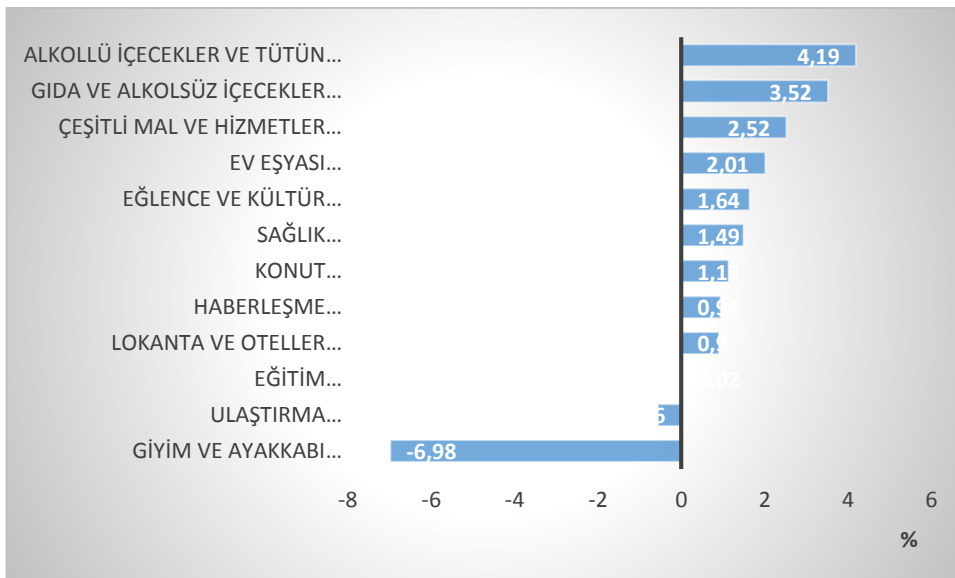
Grafik 2’de ana harcama gruplarının aylık bazda TÜFE’ye katkıları yer almaktadır. Ana harcama gruplarının toplam değişime aylık katkıları incelendiğinde giyim ve ayakkabı ile ulaştırma gruplarının enflasyona sırasıyla 51 ve 9 baz puanlık düşürücü yönde etkide bulundukları görülmüştür. Giyimde indirim sezonu, ulaştırmada ise petrol fiyatlarında yaşanan düşüşe bağlı olarak gerçekleşen gerileme enflasyonu aşağı yönlü baskılamıştır. Bunun yanı sıra, enflasyon sepetinde %24.45 ile en yüksek ağırlığa sahip olan gıda ve alkolsüz içecekler grubunda bu dönemde gerçekleşen fiyat değişimi %3.52 olarak gözlenmiştir. Gıda ve alkolsüz içecekler grubunun toplam değişime katkısı 85 baz puan olmuştur.

Grafik 2. Ana Harcama Gruplarının Aylık Bazda 2015 Ocak Ayı TÜFE'ye Katkıları

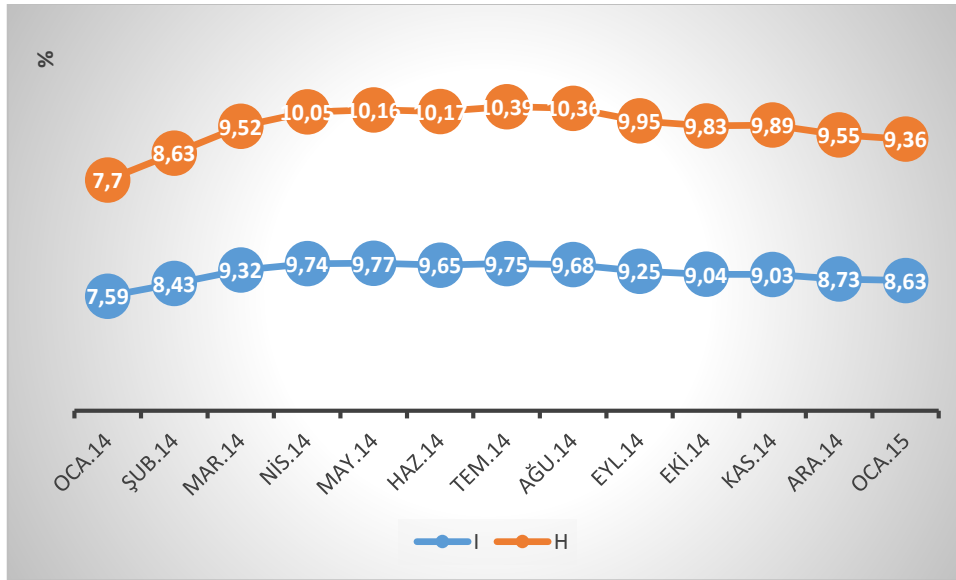
Ana harcama grupları açısından TÜFE incelendiğinde bir önceki aya göre en fazla düşüş %6.98 ile giyim ve ayakkabı grubunda gerçekleşmiştir. Bu dönemde giyim ve ayakkabı grubunda sezon içi indirimler nedeniyle fiyat düşüşü gözlenmiştir. Söz konusu düşüşü, ulaştırma grubu takip etmiştir.

Grafik 3. Ana Harcama Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişimleri

TCMB'nin para politikası için takip ettiği H endeksindeki artış bir önceki yılın aynı ayına göre %9.36 olarak gerçekleşmiştir. Enflasyonun genel eğilimini yansıtmaması açısından önem taşıyan bir diğer gösterge olan I endeksindeki yıllık artış ise %8.63 olarak gözlenmiştir. Ayrıca mevsimlik ürünler hariç hesaplanan yıllık artış %6.86, işlenmemiş gıda ürünleri hariç hesaplanan yıllık artış ise %6.96 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4. Özel Kapsamlı TÜFE Göstergeleri (Yıllık % Değişim)

H: İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler, tütün ürünleri ile altın hariç endeks
I: Enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içecekler ile tütün ürünleri ve altın hariç endeks

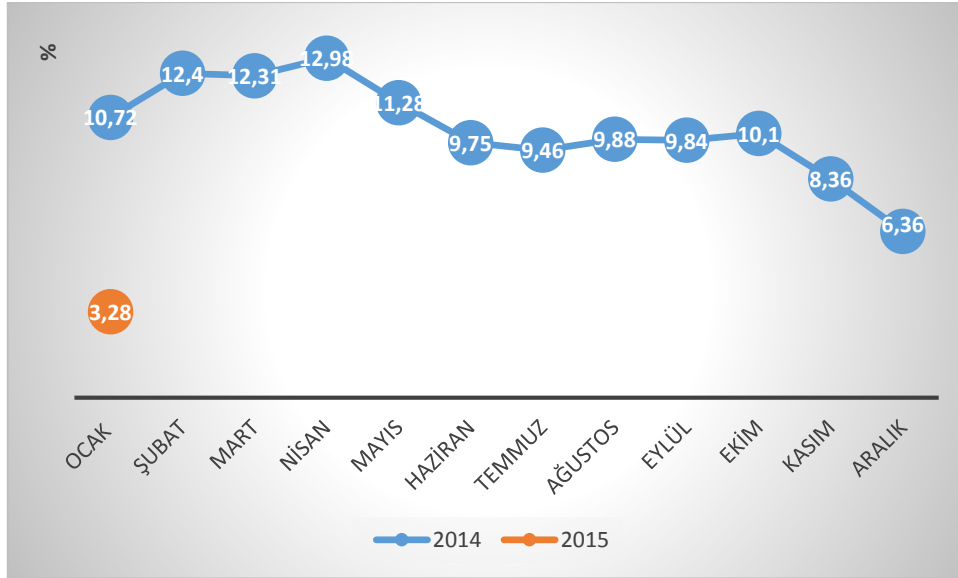
Ocak 2015'te endekse dahil edilen 426 maddeden; 37 maddenin ortalama fiyatlarında değişim olmazken, 283 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 106 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gözlenmiştir.

TÜFE'de bir önceki aya göre en yüksek artış gösteren ürünlerin sırasıyla %61.19 ile patlıcan, %56.68 ile çarliston biber ve %51.93 ile kabak olduğu görülmüştür.

TÜFE'de bir önceki aya göre en fazla düşüş gösteren ürünlerin ise sırasıyla %12.86 ile ceket (kadın için), %12.70 ile kaban (kadın için) ve %10.37 ile kaban anorak tipi (erkek için) olduğu görülmüştür.

Ocak ayında İstanbul için hesaplanan TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %8.34 artış kaydetmiştir. Bu durum İstanbul'daki yıllık TÜFE artışının, genel TÜFE artışından yüksek olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra İstatistiki Bölge Birim Sınıflaması (İBBS) Düzey 2'de bulunan 26 bölge incelendiğinde ise, bir önceki yılın aynı ayına göre en yüksek artış %8.34 ile TR10 (İstanbul) bölgesinde gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı ayına göre en düşük artış ise %4.83 ile TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt) bölgesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 5. 2014 ve 2015 Yılları Yİ-ÜFE Seyri

Grafik 5'te Yİ-ÜFE'nin seyri yer almaktadır. Bu dönem için Yİ-ÜFE'deki bileşenlerin aylık değişime etkileri incelendiğinde düşüş yönünde en fazla katkıyı kok ve rafine petrol ürünleri sektörlerinde yaşanan fiyat değişimleri sağlamıştır.

Ocak ayı için sanayinin dört sektörünün bir önceki aya göre değişimleri incelendiğinde; madencilik ve taşocaklığı sektöründe %1.27 düşüş, imalat sanayi sektöründe %0.19 artış, elektrik ve gaz sektöründe %0.95 artış ve su sektöründe %11.31 artış gerçekleşmiştir.

Tablo 2. Ocak Ayı Yİ-ÜFE için Sektörlerin Değişim Oranları

Sektörler (NACE Rev. 2)	Aylık Değişim (%)	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)
Madencilik ve Taşocakçılığı	-1.27	-3.80
İmalat	0.19	4.40
Elektrik ve gaz	0.95	-6.03
Su temini	11.31	22.83

Ana sanayi grupları sınıflamasına göre 2015 yılı Ocak ayında en yüksek aylık artış dayanıklı tüketim mallarında ve en yüksek yıllık artış ise dayanıksız tüketim mallarında gözlenmiştir. Tablo 3'te Ocak ayı için ana sanayi grupları sınıflamasına ilişkin gerçekleşen değerler yer almaktadır.

Tablo 3. Ocak Ayı Yİ-ÜFE için Ana Sanayi Grupları ve Değişim Oranları

Sektörler (NACE Rev. 2)	Aylık Değişim (%)	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)
Ara Mali	0.17	2.85
Dayanıklı Tüketim	2.01	5.14
Dayanıksız Tüketim	1.81	13.39
Enerji	-2.41	-13.01
Sermaye Mali	0.11	2.43

2015 Yılı Tüketici Fiyat Endeksi Hesaplamaları Hakkında Açıklama

2015 yılı TÜFE hesaplamalarında, 2014 yılı Aralık ayı temel alınarak, Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler tarafından geliştirilen Amaca Yönelik Bireysel Tüketim Sınıflaması'na (COICOP) göre grup ve madde ağırlıkları güncellenmiştir.

2015 yılında 426 madde, 945 madde çeşidi kapsanacak olup, 27198 işyeri ve 4290 konuttan her ay yaklaşık 390984 fiyat derlenecektir.